

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΕΥΕΛΠΙΔΩΝ - ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΔΙΔΡΥΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΟΛΕΜΟΥ

Η στρατιωτική ιστορία και η ιστορία πολέμου, ως αντικείμενα του Δ.Π.Μ.Σ. «Στρατιωτική Ιστορία – Ιστορία Πολέμου», αποτελούν διακριτά επιστημονικά πεδία των ανθρωπιστικών σπουδών, τα οποία εντάσσονται στο ευρύτερο πλαίσιο της επιστήμης της ιστορίας, και βρίσκονται σε μεθοδολογικά στενή διεπιστημονική συνάφεια με το πεδίο των στρατιωτικών επιστημών. Στο πλαίσιο αυτό καταγράφονται οι ένοπλες συγκρούσεις που εκδηλώθηκαν στην πορεία της ανθρωπότητας σε όλες τους τις μορφές (εκστρατείες, επιχειρήσεις, μάχες, συμπλοκές, πολιορκίες, ανορθόδοξος, υβριδικός πόλεμος κλπ.) και αναλύονται οι πολεμικές επιχειρήσεις με έμφαση σε εκείνες της ελληνικής στρατιωτικής ιστορίας. Μελετώνται τα στρατιωτικά δόγματα των αντιμαχόμενων, τα ζητήματα διοικητικής μέριμνας των εμπολέμων, τα θέματα διοίκησης και ηγεσίας, η επίδραση της στρατιωτικής τεχνολογίας στην εξέλιξη και την έκβαση των πολεμικών επιχειρήσεων. Αναλύεται η ιστορία της πολεμικής τέχνης, της στρατηγικής και τακτικής των ένοπλων συγκρούσεων, από την άποψη της θεωρητικής τους διαμόρφωσης, της εφαρμογής και της εξέλιξής τους. Εξετάζονται οι αιτίες και οι συνέπειες των πολέμων και γενικότερα των ένοπλων αντιπαραθέσεων σε τοπικό και ευρύτερο πεδίο, το κοινωνικό και πολιτισμικό υπόβαθρό τους. Διερευνώνται τα επακόλουθα και οι επιπτώσεις των ενόπλων συγκρούσεων στις εμπλεκόμενες κοινωνίες, στους πολιτισμούς και στην οικονομία, καθώς και οι μεταβολές που επέφεραν στις διακρατικές, στις περιφερειακές και εν γένει στις διεθνείς σχέσεις. Διερευνώνται οι ηθικές διαστάσεις του πολέμου, το διεθνές δίκαιο των ενόπλων συγκρούσεων και η σχέση της οικονομίας και της παραγωγής με την προετοιμασία, τη διεξαγωγή και την έκβαση του πολέμου. Εν κατακλείδι η στρατιωτική ιστορία και η ιστορία πολέμου αναλύουν τις πολεμικές συγκρούσεις και τοποθετούν τον πόλεμο και την έννοιά του μέσα στην επιστημονική αντίληψη περί παρελθόντος, ούτως ώστε αυτός να καθίσταται αντιληπτός ως ιστορικό φαινόμενο.

Σκοπός του Δ.Π.Μ.Σ. είναι η παροχή υψηλού επιπέδου μεταπτυχιακής εκπαίδευσης και εμβάθυνσης στις γνωστικές περιοχές που άπτονται της στρατιωτικής ιστορίας και της ιστορίας πολέμου, δίνοντας έμφαση στην ανάλυση των στρατιωτικών επιχειρήσεων και στη διδασκαλία της ελληνικής και διεθνούς στρατιωτικής ιστορίας και ιστορίας πολέμου με τη διεπιστημονική προσέγγιση και τη συμπερίληψη στοιχείων από τα γνωστικά πεδία της οικονομίας πολέμου και άμυνας, της ιστορίας της στρατηγικής σκέψης, του διεθνούς δικαίου και του δίκαιου ένοπλων συγκρούσεων, της πολιτικής ιστορίας του ελληνικού κράτους, της ιστορίας των διεθνών σχέσεων και της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής.

Μάθημα Α΄ Εξαμήνου: ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ Ι (π. 1800-1918)

Το μάθημα «Ιστορία του Πολέμου Ι (1800-1918)» εξετάζει τη μετάβαση από τους Ναπολεόντειους Πολέμους έως τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, φωτίζοντας πώς ο πόλεμος μετασχηματίστηκε στην εποχή της νεωτερικότητας. Εστιάζει στη στρατηγική των Μεγάλων Δυνάμεων, στις τεχνολογικές και οικονομικές τομές (εκβιομηχάνιση, νέοι οπλισμοί, μεταφορές), στην άνοδο του εθνικισμού και στην έννοια του ολοκληρωτικού πολέμου. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στους μεγάλους πολέμους του 19ου αιώνα και στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο (μέτωπα, χαρακώματα, ναυτικός αγώνας, εσωτερικό μέτωπο). Οι φοιτητές/ήτριες εξοικειώνονται τόσο με τα βασικά γεγονότα όσο και με τις μεθόδους της σύγχρονης στρατιωτικής ιστοριογραφίας, αναπτύσσοντας ικανότητα ανάλυσης της στρατηγικής, του σχεδιασμού και της διεξαγωγής των επιχειρήσεων μέσα στο εκάστοτε πολιτικό, κοινωνικό και οικονομικό πλαίσιο.

ΕΠΙΔΙΩΚΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/-ριες αναμένεται να:

- Έχουν μια ικανοποιητική γνώση και εποπτεία των σημαντικότερων γεγονότων της διεθνούς Στρατιωτικής Ιστορίας και της διεξαγωγής του πολέμου κατά την περίοδο από το 1800 έως το 1918.
- Κατανοούν τις μεθόδους της επιστημονικής έρευνας της Ιστορίας του Πολέμου κατά την εποχή της νεωτερικότητας και τις σύγχρονες ιστοριογραφικές ερμηνείες και προσεγγίσεις.
- Δύνανται να αντιλαμβάνονται και να αναλύουν τις κυριότερες εξελίξεις και μεταβολές που έλαβαν χώρα στη διαμόρφωση της στρατηγικής, καθώς και στον σχεδιασμό και στην εκτέλεση μειζόνων επιχειρήσεων, ιδίως σε συνάρτηση με τις τεχνολογικές αλλά και τις οικονομικές εξελίξεις της εποχής.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Μερικά από τα επιμέρους θέματα που αναλύονται κατά τις παραδόσεις του μαθήματος είναι:

- Οι στρατιωτικές επιχειρήσεις, η στρατιωτική οργάνωση, καθώς και η στρατιωτική σκέψη από την επαύριον της Γαλλικής Επανάστασης έως την επαύριον των Ναπολεόντειων Πολέμων.
- Η στρατηγική των Μεγάλων Δυνάμεων κατά τη διάρκεια των Ναπολεόντειων Πολέμων.
- Η μεταβαλλόμενη φυσιογνωμία του πολέμου κατά τον 19ο αιώνα: η εμφάνιση νέων στρατιωτικών τεχνολογιών, ο αντίκτυπος της εκβιομηχάνισης στην παραγωγή όπλων, οπλοσυστημάτων και πολεμοφοδίων, καθώς και στις μεταφορές, την προβολή ισχύος και την επιμελητεία.
- Η επίδραση του εθνικισμού στον πόλεμο και τη στρατιωτική στρατηγική.
- Η διεξαγωγή των μειζόνων πολέμων της περιόδου 1850-1905 (Κριμαϊκός Πόλεμος, Αμερικανικός Εμφύλιος, πόλεμοι της γερμανικής ενοποίησης, Ρωσοϊαπωνικός Πόλεμος) με έμφαση στη στρατιωτική προπαρασκευή και στρατηγική και την επίδραση των τεχνολογικών εξελίξεων.
- Η έννοια του ολοκληρωτικού πολέμου και η εξέλιξή της κατά τη διάρκεια του 19ου και των αρχών του 20ου αιώνα έως τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.
- Ο δρόμος προς τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο – η στρατιωτική πτυχή: στρατιωτικός σχεδιασμός και δόγματα των Μεγάλων Δυνάμεων και κούρσα των εξοπλισμών.
- Οι επιτυχείς και αποτυχημένες εφαρμογές των επιχειρήσεων ελιγμού και περικύκλωσης, η εμφάνιση του πολέμου των χαρακωμάτων και ο αντίκτυπός του στη στρατιωτική στρατηγική και τις επιχειρήσεις, οι τακτικές διάσπασης του μετώπου.
- Η χρήση νέων στρατιωτικών τεχνολογιών, όπως των αρμάτων μάχης, των αεροπλάνων και των υποβρυχίων.
- Η εμφάνιση νέων στρατιωτικών δογμάτων, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης αεροπορικής ισχύος και του πολέμου κινήσεων.
- Ο ναυτικός αγώνας στον Ατλαντικό.
- Το εσωτερικό μέτωπο των κυριότερων εμπολέμων του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου.

- Ο ρόλος της οικονομικής και βιομηχανικής ισχύος στην εξέλιξη και έκβαση των πολέμων της υπό εξέταση περιόδου, ιδίως του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

- Bernhardi, Friedrich von, *Germany and the Next War* (1912).
- Black, Jeremy, *The Age of Total War, 1860-1945* (2006).
- Black, Jeremy, *Μικρή ιστορία του πολέμου* (2023).
- Chickering, Roger, and Förster, Stig (eds), *Great War, Total War. Combat and Mobilization on the Western Front 1914-1918* (2000).
- Chickering, Roger, and Förster, Stig (eds), *War in an Age of Revolution, 1775-1815* (2010).
- Chickering, Roger, et al (eds), *The Cambridge History of War: Volume IV: War and the Modern World* (2012).
- Clausewitz, Carl von, *Περί του Πολέμου* [μτφ. Νατάσα Ξεπουλιά] (2004).
- Connelly, Owen, *The Wars of the French Revolution and Napoleon, 1792- 1815* (2005).
- Dyer, Gwynne, *Σύντομη ιστορία του πολέμου* (2023).
- Gates, David, *The Napoleonic Wars, 1803-1815* (2011).
- Howard, Michael, *Ο ρόλος του πολέμου στη νεότερη ευρωπαϊκή ιστορία* (2009).
- Keegan, John, *Η ιστορία του πολέμου* (1997).
- Liddell-Hart, B. H., *Στρατηγική της έμμεσης προσεγγίσεως* (1995).
- MacMillan, Margaret, *Μια σύντομη ιστορία του πολέμου* (2022).
- Millett, Allan, and W. Murray Williamson (eds), *Military Effectiveness, vol. I: The First World War* (2010).
- Murray, Williamson, Knox, MacGregor, και Bernstein, Alvin (επιμ.), *Η γένεση της στρατηγικής* (2022).
- Showalter, Dennis, *The Wars of German Unification* (2004).
- Stevenson, David, *1914-1918: The History of the First World War* (2004).
- Townsend, Charles (ed.), *The Oxford History of Modern War* (2000).
- Wawro, Geoffrey, *Warfare and Society in Europe, 1792-1914* (1999).
- Winter, Jay (ed.), *The Cambridge History of the First World War, 3 vols.* (2014).

Συναφή επιστημονικά περιοδικά

The Journal of Military History

War in History

History Today